

Жмайлова О.Г., к.е.н., доцент, Сумський національний аграрний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ В СУЧАСНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЯХ ВНЗ

На сучасному етапі розвитку суспільства актуальним є створення нових освітніх технологій, спрямованих на загальний розвиток особистості, формування її світоглядної культури, індивідуального досвіду, творчості.

Сучасна освітня технологія у ВНЗ - це науково-обґрунтована і унормована за метою під-

готовки фахівців, змістом освіти, місцем та терміном навчання система форм, методів, засобів і процедур, що використовуються для організації та здійснення спільної навчальної діяльності тих, хто навчає, та тих, хто навчається. Сучасні освітні технології сприяють підвищенню ефективності діяльності ВНЗ за умов їх науковості; дотримання принципу безпосередньої взаємодії, делегування повноважень лінійного керівника (викладача) функціональному (студенту); посилення вимог до навчальних матеріалів, розширення психологічного поля динамічних процесів в оволодінні інформацією; володіння викладачами активними методами навчання, позитивною мотивацією до підвищення професіоналізму студентів у процесі активного навчання.

Дані соціологічних досліджень різних форм і методів викладання свідчать, що засвоєння матеріалу лекції складає 20%, лекції з використанням наукових джерел підвищує даний показник до 30%, лекція з використанням аудіовізуальних засобів дає 50% інформації, дискусія - 70%, гра - 90 % [1].

На цій основі в учбовому процесі вищих навчальних закладів (ВНЗ) активно використовуються методика, а також технології, спрямовані на візуалізацію інформації, методика укрупнення дидактичних одиниць, ігрові методики.

Найбільш емоційно привабливими і професійно необхідними в інноваційному навчанні є імітаційні активні методи, які поділяються на неігрові (аналіз конкретних ситуацій, імітаційні вправи, індивідуальний тренаж) та ігрові (ділові ігри, розігрування ролей, ігрове проєктування). Саме вони є найбільш суттєвими у професійній направленості навчального процесу ВНЗ, бо є важливим засобом орієнтування студента на такі цінності, як краще засвоєння майбутньої спеціальності, оволодіння професійною майстерністю, створення нових, більш цінних, алгоритмів діяльності.

Кейс-метод ґрунтується на принципах, які фактично змушують переглянути ролі викладача і студента. Зобов'язання викладача при застосуванні кейс-методу полягає в тому, щоб створити в навчальній аудиторії такі умови, які б дозволили розвинути у студентів вміння критично мислити, аналізувати, спонукати їх до того, щоб в процесі дискусії поділитися власними думками, ідеями, знаннями та досвідом. Зобов'язання студента полягає в тому, щоб збагачуючи своєю творчою енергією навчальний процес, прийняти на себе частку відповідальності за його результативність. При цьому студенти повинні усвідомлювати, що викладач знаходиться в аудиторії для того, щоб допомогти їм, і вони мають скористатися цим у повній мірі, проте основна відповідальність за те, чому вони навчилися, лежить на них.

Відмінність кейс-методу від традиційних методів і способів засвоєння знань полягає у специфічному навчальному ефекті, до якого він повинен привести. Виходячи з цього, завданням кейс-методу є не просто передача знань, а навчання студентів здатності справлятися з такими унікальними та нестандартними ситуаціями, які вимагають знань з багатьох наук, які, як правило, виникають в реальній установі чи підприємстві і вимагають вирішення таких проблем, що реально виникли чи можуть виникнути і потребують прийняття управлінського системного рішення. Використання цього інтерактивного методу в освітньому процесі вимагає активної індивідуальної участі студентів, не передбачає єдиної «правильної» відповіді та є дуже природним для суспільства з невеликою владною дистанцією, домінуючими цінностями індивідуалізму і слабким прагненням уникнути невизначеності.

Кейс метод є ефективним у розвитку навичок ідентифікації фахових проблем, систематизації і аналізу викладених фактів та розробки альтернативних рішень. Творче і аналітичне мислення стає необхідною рисою сучасного фахівця за умов зростання конкуренції.

В найбільш загальному вигляді процес розробки будь-якого кейсу може бути представлений як такий, що передбачає проходження наступних етапів [3]: підготовка загального плану кейсу; проведення досліджень, необхідних для підготовки кейсу; написання вихідного варіанту кейсу; обговорення кейсу з фахівцями і редагування; підготовка нотаток для викладачів щодо того, яким чином доцільно презентувати кейс; презентація кейсу в навчальній аудиторії і редагування як самого тексту, так і нотаток для викладачів, якщо це є необхідним; розповсюдження кейсу.

Як показує практичний досвід, індивідуальний аналіз кейсу і його обговорення в групі дають набагато більші можливості для розвитку фахової майстерності, ніж заучування підручника чи конспекту лекцій [1].

Таким чином, даючи студентам завдання у формі кейсів, для них відкривається значно більша можливість поділитися своїми знаннями, досвідом і уявленнями, тобто навчитися не тільки у викладача, а й один у одного. Використання кейс-методу при вивченні дисциплін професійної підготовки освітніх програм бакалавра та магістра факультету економіки і менеджменту СНАУ відкриває широкий простір для творчості, самостійності, розвиває практичне мислення, вміння аналізувати ситуацію, формулювати і розв'язувати проблеми, а також сприяє формуванню життєвих компетентностей. Застосування цього методу в освітньому процесі СНАУ підвищує впевненість студентів у собі, у своїх здібностях, студенти активно вчаться слухати один одного і точніше висловлювати свої думки. Він допомагає їм в майбутньому стати конкурентоспроможними і відповідальними підприємцями та ефективними менеджерами. До того ж, в умовах глобалізації економіки кейс-метод сприятиме кращому розумінню психології наших іноземних партнерів, для яких цей метод складає основу їх вищої освіти.

ЛІТЕРАТУРА

1. Аналітичний звіт за результатами опитування «Практики застосування змішаного навчання у вищій школі». Центр навчальних та інноваційних технологій. Електронний ресурс. Режим доступу: http://er.ucu.edu.ua/bitstream/handle/1/1124/Report_Pasichnyk.pdf?sequence=1&isAllowed=y
2. ECCH the case for learning [Електронний ресурс]. Режим доступу: // <http://ecch.com/educators/casemethod/resources/freecasesoverview>
3. Осіна Н.А. Кейс-метод як спосіб формування життєвих компетентностей учнів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://naurok.com.ua/keys-metod-yak-sposib-formuvannya-zhittevih-kompetentnostey-uchniv-13118.html>